

ספר יהושע

"ותחזינה עינינו בשוכר לציון ברחמים" אנו מתפללים בכל יום, ומביעים בכך את הגעגוע אל השכינה ששרתה בתקופת התנ"ך, ולכל מה שנילווה אליה.

השאלות נוגעות לתוכן ולמבנה, ולא פחות מכך הן נועדו לעורר מחשבה עומק ומשמעות - בפשוטו של מקרא, וגם במדרשי החכמים.

המלצה לתהליך הלימוד: קריאה בקול של הפרק; לרשום בנקודות ציון כותרות להתרחשויות; לרשום שאלות העולות מלימוד הפרק – מילים ומשמעות; להוסיף את השאלות המוצעות בדף זה; קריאה קשובה יותר של הפרק תוך ניסיון לחלץ ממנו תשובות לשאלות. אם אין תשובה – זוהי הזדמנות ללבן בין החברותות ובשיעור הסיכום ביום שישי.

מבנה ספר יהושע

פרק י"א מסתיים במילים "והארץ שקטה ממלחמה". פרק י"ד מסתיים במילים דומות, וכמו מצביע הכתוב על מעין סוגריים הנתונים ביניהם (כבר ראינו לכך דוגמאות בספר יהושע כמו פרק ד', א; י"א). רשום כותרות ליחידה עד לסוף י"א, ליחידה החל מפרק ט"ו, ובתווך – זהה מהם הנושאים ומהו המבנה שבו ערוכים הפרקים הנתונים במרכזו של הספר. איזו משמעות ניתן לדלות ממבנה זה על ספר יהושע?

פרק י"ג

1. מהיכן נבעה העובדה שהארץ נשארה הרבה מאד לרשתה? האם התרפה יהושע במלאכת הכיבוש? מה היחס שבין התיאור בפרקנו לבין התיאור בפרק י"א טז-יח?
2. מה פירוש הארץ הנשארת? - האם מדובר באזורים שיהושע לא נלחם בהם? באזורים שנלחם ותושביהם ברחו במהלך המלחמה, ומשהסתיימה שבו למקומותם?
3. את מה משרתת הפעולה של חלוקת הארץ בפרק זה?
4. עיין ברמב"ם הבא – מה תהיה תשובתו לשאלה 4? "ארץ ישראל האמורה בכל מקום היא בארצות שכיבשן מלך ישראל או נביא מדעת רוב ישראל וזהו הנקרא כיבוש רבים, אבל יחיד מישראל או משפחה או שבט שהלכו וכבשו לעצמן מקום אפילו מן הארץ שניתנה לאברהם אינו נקרא א"י כדי שיהגו בו כל המצות, ומפני זה חלק יהושע ובית דינו כל א"י לשבטים אע"פ שלא נכבשה כדי שלא יהיה כיבוש יחיד כשיעלה כל שבט ושבט וכיבוש חלקו" (הלכות תרומות א', ב).

פרק י"ד

- מהו ההיגיון בשיוך נחלה על בסיס גורל? מה בין נבואה לבין גורל?
- כיצד פועל הגורל? להרחבה: "לאֵלֶּה תִּחְלַק הָאָרֶץ בְּנִחְלָה בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת: לְרֹב תִּרְבֶּה נִחְלָתוֹ וְלִמְעֹט תִּמְעָט נִחְלָתוֹ אִישׁ לְפִי פְקֻדָּיו יִתֵּן נִחְלָתוֹ: אַךְ-בְּגוּלֵל יִחְלַק אֶת-הָאָרֶץ לְשְׁמוֹת מְטוֹת-אֲבֹתָם יִנְחִלוּ: עַל-פִּי הַגּוּלֵל תִּחְלַק נִחְלָתוֹ בֵּין רֵב לְמַעֲט" (במדבר כ"ו, נג-נו). מהם העקרונות השונים לחלוקת הארץ העולים מפסוקים אלו?

קרית הישיבה בית-אל

BET-EL YESHIVA CENTER

בית אל, שכונה ב', ד.ג. מזרח בנימין 90628 | טל' 02-9975192, פקס' 02-9975385 | דוא"ל: Betel@yeshiva.org.il

Bet-EL Bet D.N Mizrach Binyamin 90628 | Tel: 02-9975192, Fax: 02-9975385 | Email: Betel@yeshiva.org.il

ובגמרא: " ולא נתחלקה אלא בגורל, שנאמר: (במדבר כ"ו) אך בגורל; ולא נתחלקה אלא באורים ותומים, שנאמר: על פי הגורל, הא כיצד? אלעזר מלוּבש אורים ותומים ויהושע וכל ישראל עומדים לפניו, וקלפי של שבטים וקלפי של תחומין מונחין לפניו, והיה מכּוּיִן ברוח הקדש ואומר: זבולן עולה - תחום עכו עולה עמו, טרף בקלפי של שבטים ועלה בידו זבולן, טרף בקלפי של תחומין ועלה בידו תחום עכו; וחוזר ומכּוּיִן ברוח הקדש ואומר: נפתלי עולה ותחום גינסור עולה עמו, טרף בקלפי של שבטים ועלה בידו נפתלי, טרף בקלפי של תחומין ועלה בידו תחום גינסור, וכן כל שבט ושבט..." (בבא בתרא קכ"ב, ע"א - ע"ב).

- מהו הבסיס לבקשת כלב לקבל את חברון לנחלה?
- רשום מסרים גלויים ומסרים סמויים בנאומו של כלב.
- מהי משמעות שיבוצו של סיפור כלב וחברון קודם לתיאורו של הגורל? חשוב על פרשייה זו בהקשר למבנה הספר?

פרק ט"ו - ט"ז

- התבונן בסדר הנוחלים. מה ניתן ללמוד מכך על אופיים של השבטים?
- קרא בפסוקים את תיאור הגבולות והערים בנחלות השונות, במקביל - עקוב אחריהם במפה, שים לב היכן נחל כל שבט, הגיונות בקשר שבין מקום לבין יושביו ועוד תובנות (המחשה: חשוב על משמעות העובדה הבאה: 112 ערים נמנות בשטחו של שבט יהודה, ומספר דומה קיים בכל ערי השבטים הנוספים).
- כלב מכריז שמי שיכה את קרית ספר יזכה בביתו (ט"ו, טז). כיצד מתיישב הדבר עם דבריו "עוֹדְנִי הַיּוֹם חֶזֶק פְּאֶשֶׁר בְּיוֹם שְׁלַח אוֹתִי מִשֵּׁה פְּלִחִי אֶז וּכְלָחִי אֶתָּה לְמַלְחָמָה וְלָצֵאת וְלָבֹא" (י"ד, יא)? מה בין כוחו מול הענקים בחברון (ט"ו, יג-יד), לבין כוחו מול קרית ספר?
- במה גדול כוחו של עתניאל מכוחו של כלב?
"אמר רב יהודה אמר רב: בשעה שנפטר משה רבינו לגן עדן, אמר לו ליהושע: שאל ממני כל ספיקות שיש לך! אמר לו: רבי, כלום הנחתך שעה אחת והלכתי למקום אחר? לא כך כתבת בי + שמות ל"ג + ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל? מיד תשש כחו של יהושע, ונשתכחו ממנו שלש מאות הלכות, ונולדו לו שבע מאות ספיקות, ועמדו כל ישראל להרגו. אמר לו הקב"ה: לומר לך אי אפשר, **לך וטורדן במלחמה**, שנאמר + יהושע א' + ויהי אחרי מות משה עבד ה' ויאמר ה' וגו'. במתניתין תנא: אלף ושבע מאות קלין וחמורין, וגזירות שוות, ודקדוקי סופרים נשתכחו בימי אבלו של משה. אמר רבי אבהו: **אעפ"כ החזירן עתניאל בן קנז מתוך פלפולו**, שנאמר - + יהושע ט"ו + וילכדה עתניאל בן קנז אחי כלב (הקטן ממנו) [ויתן לו את עכסה בתו לאשה"] (תמורה ט"ז, ע"א).

מה בין המדרש לבין פשוטו של מקרא?

לימוד פורה ומשמח

שמעון.